

Romanit

- Romanit ovat lähtöisin Intiasta, josta he pakenivat sotia, nälänhätää ja vainoja 500-1100 jaa. Romanit eivät kuitenkaan ole intialaisia.
- Suomeen romanit saapuivat 1500-luvulla
- Euroopassa on romaneita noin 12 miljoonaa
- Suomessa romaneita on noin 10 000, lisäksi Ruotsissa asuu Suomen romaneita n. 3000

Kuva: Matti Luhtala, 1918, Museokeskus Vapriikki

Kuva: Natasha Roth

Historia

- Kiertolaiselämä on ollut keskeinen osa romanikulttuuria kaikkialla maailmassa
 - Romanit ovat kulkeneet talosta taloon ja tehneet töitä isäntäperheelle ruokaa ja majoitusta vastaan
 - Kiertolaiselämä on vaikuttanut romanien koulunkäyntiin
 - Romaneiden lukutaito ja kouluttautuminen alkoivat vasta 1980-luvulla, koska vuonna 1975 määrättiin asetus, jolla kunnat velvoitettiin asuttamaan romanit kuntien asuntoihin.
- Romaniholokaustissa surmattiin jopa puolet Euroopan romaniväestöstä
- Suomessa talvi- ja jatkosodassa romanit taistelivat rintamalla, romaneita joutui myös pakkotyöleireille

Romanien kansallisviiri

Tärkeitä päivämääriä

- Romanien kansallispäivä 8. huhtikuuta
- Romanien vastarinnan päivä 16. toukokuuta
- Romanien kansanmurhan muistopäivä 2. elokuuta
- Romanien ensimmäinen kansainvälinen kongressi 8.4.1971 Lontoossa
 - Ensimmäisessä kongressissa päätettiin mm. Romanien kansallishymni "Gelem, gelem", kansallisviiri sekä se, että sanaa "mustalainen" ei ole enää sopivaa käyttää vaan oikea termi on romani.
- YK:n rasisminvastainen päivä 21. maaliskuuta

Vanhempien ihmisten kunnioittaminen

Kuva: Natasha Roth

Kaikki romanien tavat pohjautuvat vanhempien ihmisten kunnioittamiseen

Kunnioitusta ilmaistaan eri tavoin:

- Teitittelemällä
- Pukeutumalla peittävästi
- Hyvällä käytöksellä
 - Vanhuksille annetaan istumapaikka
 - Nuoret tarjoilevat ruoan, kahvin tms.
 - läkkäiltä kysytään neuvoja elämänvalinnoissa ja eri tilanteissa

Puhtaussäännöt

- Puhtaus ja hyvä hygienia ovat erityisen tärkeitä romaneille
- Puhtaudesta huolehtiminen on suojellut tartuntataudeilta kiertolaisaikoina
- Symbolinen puhtaus: pöytätason yläpuolella olevat asiat ovat puhtaita, pöytätason alapuolella olevat asiat ovat likaisia
- Puhtaussääntöjä noudattavat romanit, ne eivät koske muita

Kuva: Dimitri Lindgren

Tapakulttuuri

- Tapoja on periytynyt vuosisatojen takaa
- Osa Suomen romanien tavoista pohjautuu kristinuskoon, osa perustuu suomalaiseen talonpoikaiskulttuuriin
- Tavat ovat suku- ja paikkakuntakohtaisia
- Romanien perhekäsitys on laajempi kuin valtaväestöllä nykyään, esimerkiksi serkut, tädit ja sedät ovat oleellinen osa perhettä

Kuva: Natasha Roth

Kuva: Carmen Valerius

Pukeutuminen ja korut

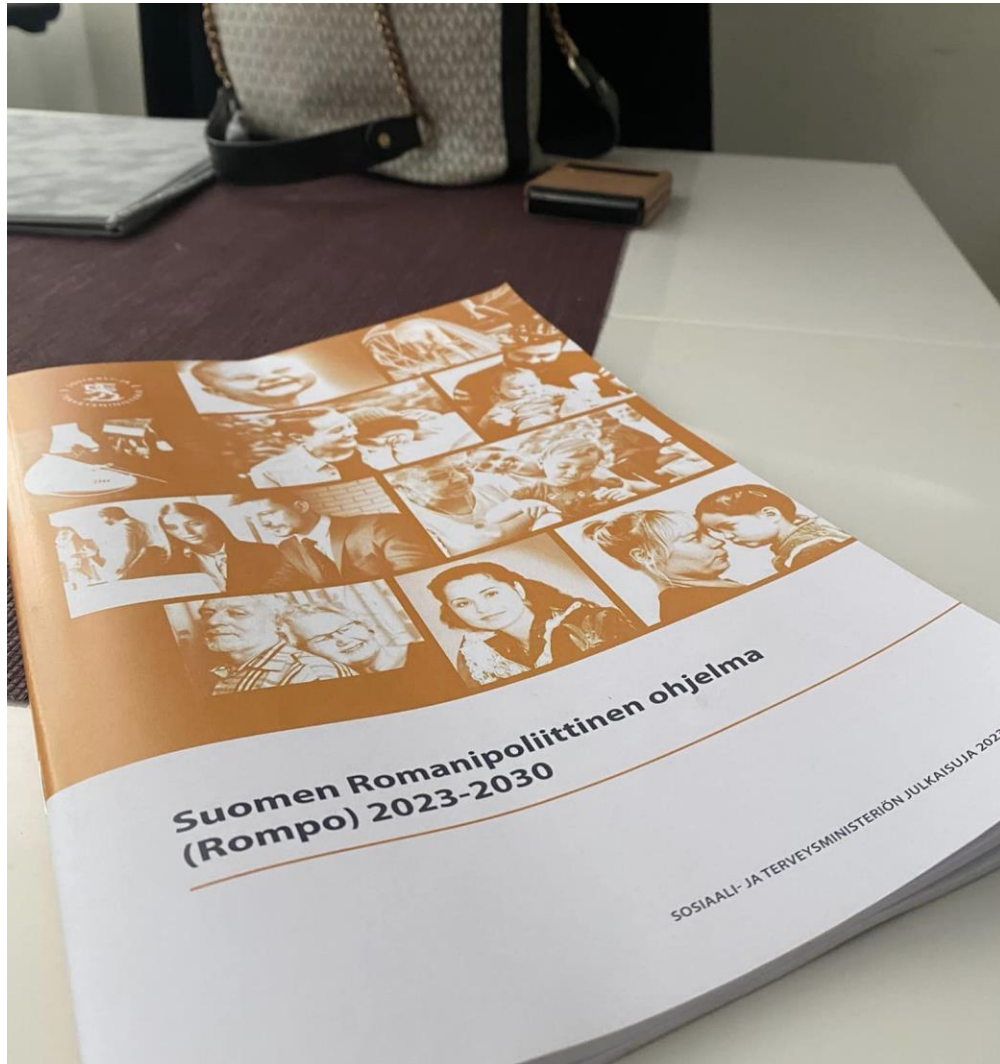
- Vaatetus on peittävää. Peittävällä pukeutumisella halutaan osoittaa kunnioitusta vanhemmille ihmisille.
- Romaninaisen puku on saanut vaikutteita perinteisestä talonpoikaisvaatetuksesta
- Nuori päättää itse rupeaako käyttämään romanivaatteita
- Romanipuvut muokkautuvat ajan mukana
- Näyttävät korut ovat usein perittyjä ja erityisen merkityksellisiä kantajalleen historiansa ja tunnearvonsa vuoksi
 - Tunnearvo koruissa on suurempi kuin rahallinen arvo

NUORTEN
AKATEMIA

Syrjintä

- Romanit kohtaavat maailmanlaajuisesti paljon syrjintää
- Suomessa syrjintää esiintyy erityisesti kouluissa, työhaussa, harjoittelupaikan haussa, julkisissa tiloissa, sosiaalisessa mediassa
- Syrjintä on rikos. Jos sinä tai kaverisi kohtaatte syrjintää, kerro siitä aikuiselle.

Kuva: Natasha Roth